

RAPPORT

Quick scan Wet Natuurbescherming bestemmingsplan Horstermeerpolder

Klant: Gemeente Wijdmeren

Referentie: WATBC7419-101-103R001F02

Versie: 02/Finale versie

Datum: 17 februari 2017

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Postbus 80007
5600 JZ Eindhoven
Netherlands
Water
Trade register number: 56515154

+31 88 348 42 50 **T**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Quick scan Wet Natuurbescherming bestemmingsplan Horstermeerpolder

Ondertitel: Quick scan Wet Natuurbescherming
Referentie: WATBC7419-101-103R001F02
Versie: 02/Finale versie
Datum: 17 februari 2017
Projectnaam: Bestemmingsplan Horstermeerpolder
Projectnummer: BC7419-101-103
Auteur(s): J.A.A. de Rooij

Opgesteld door: J.A.A. de Rooij

Gecontroleerd door: J.P. Groenendijk

Datum/Initialen: 24 januari 2017

Goedgekeurd door: J.P. Groenendijk

Datum/Initialen: 17 februari 2017

Classificatie

Projectgerelateerd

Disclaimer

No part of these specifications/printed matter may be reproduced and/or published by print, photocopy, microfilm or by any other means, without the prior written permission of HaskoningDHV Nederland B.V.; nor may they be used, without such permission, for any purposes other than that for which they were produced. HaskoningDHV Nederland B.V. accepts no responsibility or liability for these specifications/printed matter to any party other than the persons by whom it was commissioned and as concluded under that Appointment. The integrated QHSE management system of HaskoningDHV Nederland B.V. has been certified in accordance with ISO 9001, ISO 14001 and OHSAS 18001.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel van dit rapport & afbakening	1
1.3	Leeswijzer	1
2	Werkwijze	2
3	Beknopt kader natuurwetgeving en -beleid	3
3.1	Soortbescherming	3
3.2	Bescherming van natuurgebieden in de Wet Natuurbescherming	4
3.2.1	Natura 2000	5
3.2.2	Programma aanpak stikstof	5
3.2.3	Natuurnetwerk Nederland	6
3.3	Bescherming van bossen	6
3.4	Bevoegd gezag	6
4	Ligging en beschrijving plangebied	7
4.1	Karakteristiek van het plangebied	8
5	Het voorgenomen plan	12
6	Beschrijving beschermde natuurwaarden	13
6.1	Vaatplanten	13
6.2	Zoogdieren (incl. vleermuizen)	13
6.3	Reptielen & amfibieën	14
6.4	Vissen	15
6.5	Broedvogels	16
6.6	Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden	18
6.7	Beknopt overzicht beschermde soorten	20
7	Beschrijving beschermde gebieden	21
7.1	Natura 2000	21
7.1.1	Voorkomen kwalificerende waarden in het bestemmingsplangebied Horstermeer	24
7.2	Ecologische Hoofdstructuur (Natuurnetwerk Nederland)	27
7.2.1	Aanwezige natuurwaarden	28

8	Conclusies	29
	Geraadpleegde bronnen & literatuur	30

Bijlagen

A1	Verspreidingskaart (NDFF, 12 januari 2017)	
-----------	---	--

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor de Horstermeer (gemeente Wijdereen) wordt het bestemmingsplan geactualiseerd. Vanuit de wet- en regelgeving ten aanzien van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) worden eisen gesteld aan ingrepen in het landschap. Eventuele effecten op beschermde dier- of plantensoorten en beschermde gebieden dienen onderzocht te worden.

Indien een negatief effect optreedt op beschermde soorten of gebieden dient voor de uiteindelijke ingreep (de bouwfase) toestemming (in de vorm van een ontheffing of vergunning) te worden aangevraagd bij bevoegd gezag (veelal de provincie). In het kader van een bestemmingsplan of een wijziging van een bestemmingsplan kan geen ontheffing of vergunning worden verleend. In deze fase van de planvorming moet echter wel al rekening worden gehouden met eventuele effecten in de uitvoeringsfase. Kortom: bij het opstellen van het bestemmingsplan moet goed naar de uitvoerbaarheid worden gekeken en moet blijken dat het plan te zijner tijd uitvoerbaar is, indien nodig na verlening van noodzakelijke ontheffing en/ of vergunning. Het is dus van belang dat er zicht is op verlening van een eventueel nodige vergunning of ontheffing door bevoegd gezag.

Negatieve effecten op beschermde flora en fauna als gevolg van actualisatie van het bestemmingsplan zijn in het onderhavige geval op voorhand uit te sluiten, omdat het bestemmingsplan conserverend van aard is. Er worden dus geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt door het bestemmingsplan. Omdat er zienswijzen zijn binnengekomen en de wetgeving per 1 januari 2017 is veranderd, is er toch een onderzoek nodig naar aanwezigheid van beschermde flora en fauna en beschermde gebieden in de vorm van deze quick scan. Dit onderzoek betreft een actualisatie van een eerdere ecoscan door Royal HaskoningDHV (2013).

1.2 Doel van dit rapport en afbakening

Dit rapport geeft een indruk van het plangebied en eventueel voorkomende beschermde soorten in het kader van de Wnb. Hierbij is aandacht voor zowel soorten- als gebiedsbescherming. Zodoende is in deze rapportage ook aandacht voor gebieden die zijn aangewezen onder Natuurnetwerk Nederland, de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Er is voor deze rapportage een verkennend veldbezoek uitgevoerd door een ecooloog van Royal HaskoningDHV, de heer J.A.A. de Rooij. Dit veldbezoek is gericht op het vaststellen van aanwezigheid van beschermde soorten en geschiktheid van het gebied als leefgebied voor beschermde soorten. Gedane waarnemingen van beschermde soorten zijn verwerkt in deze rapportage.

Dit rapport is gebaseerd op een beknopte veldinventarisatie en beschikbare gegevens via de NDFF-database (Nationale Databank Flora en Fauna).

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft de gevolgde werkwijze weer. Hoofdstuk 3 geeft een beknopt overzicht van het wettelijke kader. De ligging van het plangebied wordt besproken in hoofdstuk 4. De voorgenomen plannen worden toegelicht in hoofdstuk 5. Een beknopte ecologische inventarisatie van het plangebied is opgenomen in hoofdstuk 6. Hoofdstuk 7 geeft ten slotte een algemene eindconclusie en gaat in op de noodzaak voor een eventueel vervolgonderzoek naar bijvoorbeeld de aanwezigheid van en gebruik van het plangebied door beschermde soorten.

2 Werkwijze

Om na te gaan wat het belang van het plangebied is voor beschermde soorten, is de volgende werkwijze gevolgd:

Inventarisatie van het plangebied en bronnenonderzoek

Om een indruk te krijgen van het voorkomen van beschermde natuurwaarden in het plangebied, is gebruik gemaakt van gegevens van de afgelopen 5 jaar uit de NDFF, welke is geraadpleegd op 12 januari 2017. Het betreft hierbij zowel historische als actuele gegevens die verzameld zijn via allerlei kanalen zoals RAVON, waarneming.nl, SOVON, de Zoogdiervereniging et cetera. Hierbij is zowel naar het plangebied als de directe omgeving gekeken. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de actualiteit van soortspecifieke gegevens in relatie tot de anno 2017 aanwezige habitats.

Daarnaast is in het kader van in de Wnb neergelegde soortenbescherming een oriënterend veldbezoek uitgevoerd op 12 januari 2017, waarbij gericht gekeken is naar de aanwezigheid van natuurwaarden (zowel soorten en hun habitats als beschermde gebieden). Het veldbezoek is geen vlakdekkende inventarisatie, maar geeft wel een goed beeld van de huidige waarde van het plangebied voor soorten die mogelijk voorkomen op basis van eerdere onderzoeken en waarnemingen.

In het kader van beschermde gebieden (Natura 2000, Nationaal Natuurnetwerk) zijn de sites van het ministerie van Economische Zaken (EZ), het Nationaal Georegister en het Provinciaal Georegister geraadpleegd. Het beschikbare kaartmateriaal en de PAS-gebiedsanalyse (ministerie van EZ, november 2015) is als input gebruikt voor een beschrijving van bestaande natuurwaarden in het plangebied, binnen de begrenzing van beschermde gebieden. Gecombineerd met het verkennend veldbezoek leidt dit tot een goede duiding van aanwezige natuurwaarden, lees: habitattypen, leefgebieden van doelsoorten en natuurbeheertypen.

Effectbeoordeling

Omdat het hier een quick scan betreft voor een conserverend bestemmingsplan is een effectbeoordeling niet noodzakelijk.

3 Beknopt kader natuurwetgeving en -beleid

De Wnb treedt op 1 januari 2017 in werking en voegt drie nu vigerende natuurwetten (Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet) samen. Het uitgangspunt van de wet is natuur beschermen, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van biologische diversiteit zonder de lasten te verhogen.

De uitwerking van de wet is vastgelegd in de regeling en het besluit natuurbescherming¹. De provincie Noord-Holland, waar dit project plaatsvindt, heeft reeds een verordening hiertoe vastgesteld².

De Wnb kent naast de algemene zorgplicht (art 1.11) een drietal hoofdstukken die relevant zijn voor dit project. Hoofdstuk 2 gaat over de Natura 2000-gebieden, hoofdstuk 3 over soorten en hoofdstuk 4 over houtopstanden. Deze worden hieronder toegelicht waarna ingegaan wordt op het bevoegd gezag voor dit project.

3.1 Soortbescherming

Hoofdstuk 3 van de Wet Natuurbescherming behandelt de bescherming van soorten, de mogelijkheid om vrijstelling te verlenen en dergelijke. Voor soorten van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vrijstelling worden verleend op basis van de in deze richtlijnen genoemde belangen (bijvoorbeeld openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna). In de wet zijn in de bijlagen 160 soorten opgenomen. Onder de Wet Natuurbescherming geldt voor al deze soorten een ontheffingsplicht, behalve voor de soorten waar de provincie Noord-Holland door middel van een zogenoemde provinciale vrijstelling anders heeft besloten. Zodoende geldt voor onder meer de soorten gewone pad, groene kikker, kleine watersalamander, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, vos, een vrijstelling voor ontheffing bij ruimtelijke ingrepen op grond van het hiertoe genomen besluit van 3 oktober 2016.

¹ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6151.html>

² Provinciaal blad, nr. 6151, gepubliceerd op 17 november 2016

Tabel 3-1: Soortenbescherming: overzicht verbodsartikelen Wnb voor flora en fauna

Verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming Soorten Vogelrichtlijn (VR) artikel 3.1	Verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming Soorten Habitatrictlijn (HR) artikel 3.5	Verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming Andere soorten artikel 3.10
Art. 3.1.1 Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.	Art. 3.5.1 Het is verboden in het wild levende dieren HR IV soorten (Verdrag Bern en Bonn) in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.10.1.a Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden in het wild levende dieren, genoemd in de bijlage A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
Art. 3.1.2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art. 3.5.4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.	Art 3.10.1.b Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art. 3.1.3 Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.	Art. 3.5.3 Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Nvt.
Art. 3.1.4 Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen. Art. 3.1.5 Het verbod onder 3.1.4 geldt niet als de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art. 3.5.2 Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.	Nvt.
Nvt.	Art. 3.5.5 Het is verboden planten HR (en Verdrag van Bern) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art. 3.10.1.c. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden vaatplanten genoemd in de bijlage B in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
Art. 3.3 Ontheffing voorwaarden conform belangen VR	Art. 3.8 Ontheffing voorwaarden conform belangen HR	Art. 3.11 vrijstelling/ ontheffing op basis van diverse belangen

Er wordt onderscheid gemaakt in internationaal beschermde soorten (Vogelrichtlijn art 3.1 en Habitatrictlijn in art 3.5) en nationaal beschermde soorten, ook wel overige soorten genoemd (in art 3.10). Internationaal beschermde soorten vallen onder het strengste beschermingsregime.

Nationaal beschermde soorten genieten een minder strenge bescherming. Dit uit zich bijvoorbeeld in het feit dat voorwaardelijke opzettelijke verstoring van nationaal beschermde soorten niet meer verboden is. Voor nationaal beschermde soorten - ook wel: andere soorten - gelden de verbodsbepalingen op grond van art. 3.10 van de Wnb zoals vermeld in tabel 3-1.

3.2 Bescherming van natuurgebieden in de Wet Natuurbescherming

In het kader van gebiedsbescherming voorziet het Rijk in een Nationale Natuurvisie, waarin kaders en ambities op nationaal niveau zijn geschetst. Genoemde kaders en ambities worden door de afzonderlijke provincies doorvertaald naar een Provinciale Natuurvisie. Deze heeft als doel om de landelijke staat van instandhouding gebieden en soorten te realiseren, instandhouding Natuurwerk Nederland op eigen grondgebied te waarborgen en (als een provincie dat wil) beleid vast te leggen ten aanzien van bijzondere provinciale natuurgebieden. Tot slot dienen landschap en cultuurhistorie ook een integraal onderdeel van de Provinciale Natuurvisie te zijn.

Bescherming van gebieden verloopt over twee sporen, namelijk Natura 2000 via de Wet natuurbescherming en het Natuurnetwerk Nederland (hierna: NNN) via planologische bescherming die per provincie verschilt. Hieronder worden beiden beknopt toegelicht.

3.2.1 Natura 2000

Hoofdstuk 2 van de Wnb richt zich op de gebieden die zijn aangewezen op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Met deze Europese richtlijnen worden habitats en soorten van Europees belang beschermd. Dit zijn de Natura 2000-gebieden.

Om schade aan de natuurwaarden waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen (of momenteel nog zijn aangemeld), te voorkomen, bepaalt de wet dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op Natura 2000-gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning (conform artikelen 2.7, 2.8 en 2.9 van de Wnb). In Aanwijzingsbesluiten wordt door het Ministerie van Economische Zaken de bescherming van de Natura 2000-gebieden juridisch vastgelegd. Centraal in de Aanwijzingsbesluiten staan de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van leefgebieden, natuurlijke habitats en populaties van in het wild levende plant- en diersoorten, waarvoor het betreffende gebied is aangewezen.

De instandhoudingsdoelstellingen ofwel Natura 2000-doelen, geven een concretisering van de hoofddoelstelling van het Natura 2000-netwerk voor Nederland. Instandhoudingsdoelstellingen zijn gericht op het in gunstige staat van instandhouding brengen of houden van habitattypen en soorten. In de Natura 2000-beheerplannen wordt aangegeven hoe de beheerders deze doelen willen realiseren.

Het aanwijzingsbesluit definieert naast de instandhoudingsdoelstellingen de precieze omvang en begrenzing van het aangewezen gebied. Provincies en Rijksoverheid zijn verantwoordelijk voor de realisatie van maatregelen om de instandhoudingsdoelstellingen te bereiken. Aanwijzingsbesluiten hebben een onbepaalde looptijd en worden vastgesteld door de Minister van Economische Zaken.

Let wel, niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied kunnen invloed hebben op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de waarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt 'externe werking' genoemd. Externe werking kan optreden wanneer er, ongeacht de locatie, overlap ontstaat met een Natura 2000-gebied en een invloedssfeer van een activiteit die plaatsvindt buiten een Natura 2000-gebied. Voor de vergunningverlening betekent dat ook voor activiteiten buiten het gebied getoetst dienen te worden in het kader van de Wnb.

3.2.2 Programma aanpak stikstof

Per 1 juli 2015 is Natuurbeschermingswet 1998 (hierna Nbwet) aangepast waarbij de Programma aanpak stikstof (hierna PAS) in werking is getreden. De PAS wordt in de Wnb opgenomen. De PAS heeft onder andere als doel de vergunningverlening voor initiatieven die stikstofdepositie veroorzaken vlot te trekken. Met de inwerkingtreding van de PAS treedt er een wijziging op in de beoordeling van vergunningaanvragen onder de Nbwet, die sinds 1 januari 2017 de Wnb valt.

In de PAS zijn 117 Natura 2000-gebieden opgenomen waarvan de habitattypen en/of leefgebieden van soorten stikstofgevoelig zijn. In de overige Natura 2000-gebieden is op dit moment geen sprake van een stikstofprobleem.

De PAS geldt voor een periode van 6 jaar (2015-2021). De provincie en ministerie van Economische Zaken (hierna EZ) hebben als bevoegd gezag de mogelijkheid om de verdeling over de 6 jaren anders in te vullen.

3.2.3 Natuurnetwerk Nederland

Met het oog op het eerste lid van artikel 1.12 van de Wnb draagt provincie Noord-Holland zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, het NNN. De provincie wijst daartoe gebieden aan die tot dit netwerk behoren, binnen de provincie Noord-Holland nog altijd de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd.

Gedeputeerde Staten kunnen gebieden gelegen buiten de EHS aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als “bijzondere provinciale natuurgebieden” en “bijzondere provinciale landschappen”.

In geval van negatieve effecten op gebieden die onder de EHS vallen, geldt een compensatieplicht binnen de begrenzing van de EHS. Daarnaast dienen binnen een aantal provincies ook externe effecten beoordeeld te worden, zo ook in Noord-Holland. De compensatieplicht verloopt conform de beleidsregel natuurcompensatie van de provincie Noord-Holland.

3.3 Bescherming van bossen

De voormalige boswet is grotendeels overgenomen in hoofdstuk 5 van de Wnb. Bij de kap van ten minste 10 are of meer dan 20 bomen in een aangesloten rij is een kapmelding verplicht. Een kapmelding wordt ingediend bij de provincie Noord-Holland.

De Wnb hanteert het principe van 1-op-1 compensatie, beter bekend als de herplantplicht. Kap van bos en bomen in beschermde natuurgebieden als onderdeel van de EHS dienen mogelijk extra gecompenseerd te worden conform provinciale beleidsregels, maar dat is voor deze rapportage niet aan de orde.

Dunningswerkzaamheden in het kader van natuurbeheer of boskap ten behoeve van realisatie instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied zijn in beginsel vrijgesteld van herplantplicht, maar dienen wel gemeld te worden. Verder zijn bijvoorbeeld fruitboomgaarden, lijnvormige beplantingen van wilgen of populieren, kerstbomen en houtopstanden op erven en tuinen vrijgesteld van bescherming. De desbetreffende kapwerkzaamheden hoeven daarom niet gemeld worden in het kader van de Wnb.

Overigens is het mogelijk dat de provincie Noord-Holland een kapverbod instelt, bijvoorbeeld ten behoeve van bescherming van natuur- en landschapswaarden, voor de duur van telkens maximaal 5 jaar per besluit.

3.4 Bevoegd gezag

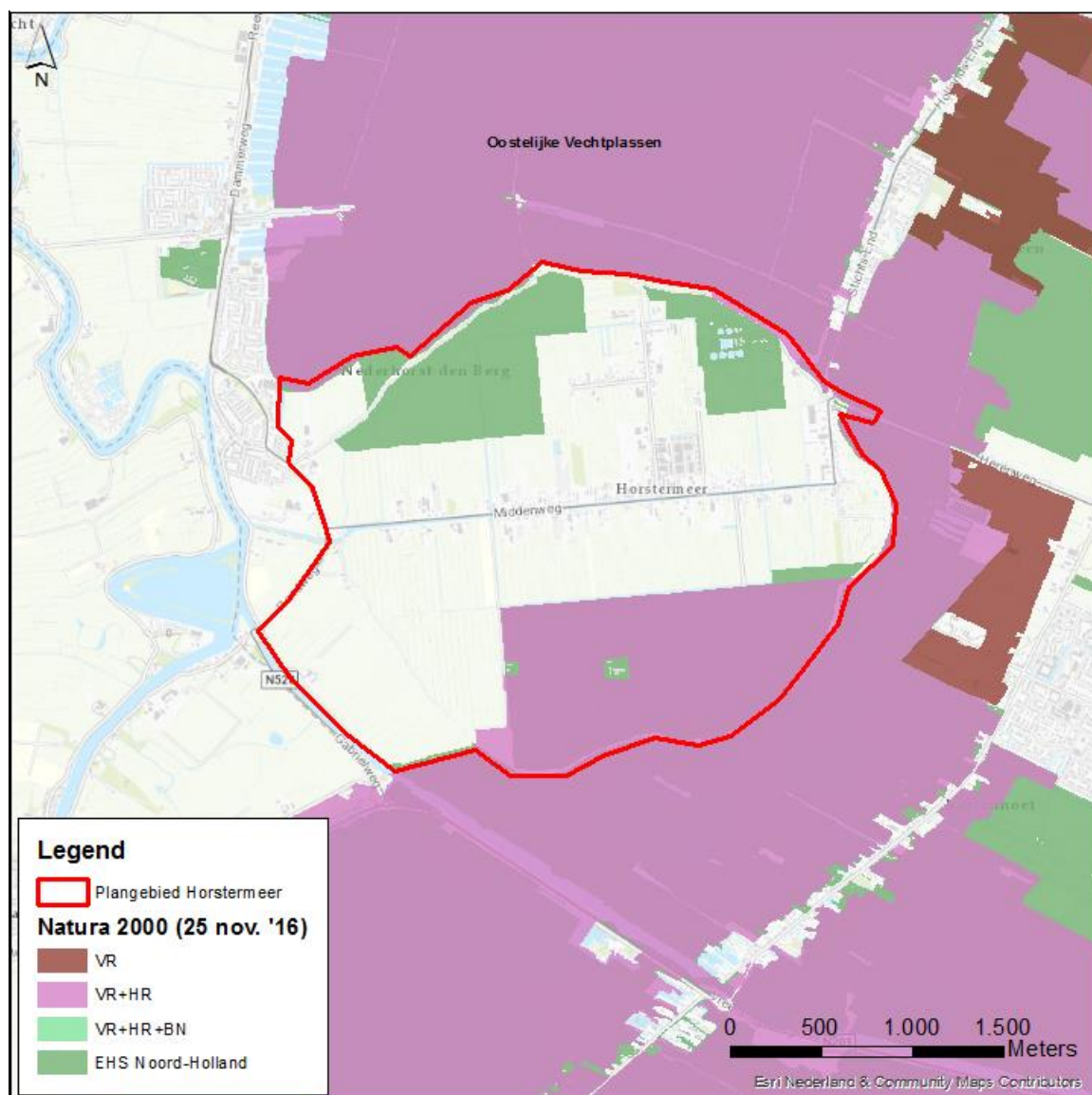
De provincies zijn bevoegd gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen en ontheffingen in het kader van de Wet Natuurbescherming. De minister van EZ is alleen in specifieke gevallen bevoegd gezag (art 1.3 lid 5). Voor het bestemmingsplan zijn Gedeputeerde Staten van Noord-Holland bevoegd gezag.

4 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied ligt in de gemeente Wijdereen en valt daarbij deels binnen de bebouwde kom van Nederhorst Den Berg. Figuur 4.1 geeft het plangebied weer op kaart. Het plangebied overlapt met gebieden die behoren tot de Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen, zie figuur 4-2.

Figuur 4-1: Het plangebied, indicatief aangegeven met de rode lijn.

Figuur 4-2: Het plangebied (rood omlijnd) in relatie tot beschermde gebieden in het kader van natura 2000 en de Ecologische Hoofdstructuur.

4.1 Karakteristiek van het plangebied

Het bestemmingsplangebied is gelegen in een laaggelegen droogmakerij. Het landschap kenmerkt zich dan ook als een open polderlandschap met veel sloten, omringd door een boezemwatergang. Dwars door de droogmakerij loopt het bebouwingslint van Horstermeer (langs de Middenweg), met het aanliggende bedrijventerrein waar vooral kleinschalige bedrijvigheid (transport, autogarages en overige logistiek) aanwezig is. Het overgrote deel van de polder is in gebruik als agrarisch grasland. Het zuidoostelijk deel van de polder, langs de Radioweg, heeft echter een natuurbestemming. Een afwisseling van natuurgrasland, ruigte, rietland en ook nat bos kenmerkt dit gebiedsdeel. Onderstaande foto's geven een indruk van het plangebied. In het noordoosten van de polder ligt tevens een waterzuivering met bijbehorende natuurpercelen, welke eveneens deel uitmaakt van de EHS.

Figuur 4-3: agrarisch grasland met de typerende smalle slotenverkeveling kenmerkt het grootste deel van de Horstermeerpolder.

Figuur 4-4: Tegen de bebouwde kom van Horstermeer ligt een kleinschalig bedrijventerrein met automotieve en transport.

Figuur 4-5: in het zuidoostelijk deel van het plangebied is een afwisseling te zien van rietland, ruigte, bos en natuurgrasland. Dit gebied is tevens onderdeel van de EHS en Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen.

Figuur 4-6: verspreid in de polder zijn ook nog boerderijen en woonhuizen aanwezig, vaak omlijst met opgaande beplanting.

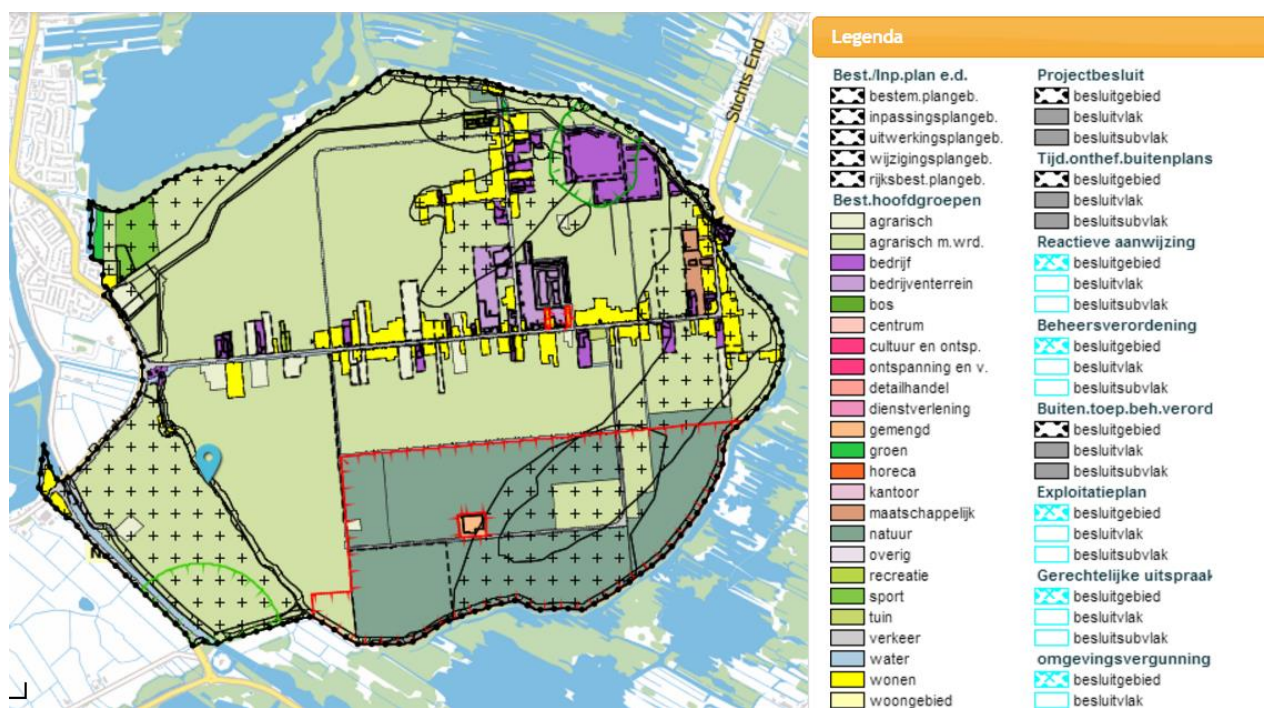

Figuur 4-7: Langs de radioweg staat het NERA-gebouw, een voormalig PTT-radio-ontvangststation, thans in gebruik als bedrijfspand.

5 Het voorgenomen plan

In figuur 4-1 staat de locatie van het plangebied aangegeven; gelegen in de provincie Noord-Holland in de gemeente Wijdereen, tussen Nederhorst den Berg en Kortenhoef. Het bestemmingsplangebied bestaat gedeeltelijk uit agrarische percelen (veehouderij, kwekerijen en hobbymatig) en natuurgebied.

Er zijn geen ontwikkelingen voorzien in de Horstermeer in het kader van het geactualiseerde bestemmingsplan, dat uitsluitend conserverend van aard is. Zodoende beschermt het beoogde bestemmingsplan Horstermeer aanwezige waarden en maakt bestaande functies onder voorwaarden mogelijk. Tevens worden kleinschalige ontwikkelingen mogelijk gemaakt, zoals de functiewijziging van het NERA-gebouw langs de Radioweg naar een multifunctionele woon-, leer- en werklocatie.

Figuur 5-1: beknopt overzicht van het bestemmingsplan Horstermeer (bron: ruimtelijkeplannen.nl)

6 Beschrijving beschermde soorten

Op basis van een terreinbezoek op 12 januari 2017 en raadplegen van verspreidingsgegevens is bepaald welke beschermde flora en fauna (mogelijk) in het plangebied voorkomt. Hierbij is ook naar de directe omgeving gekeken, omdat gegevens uit gelijkwaardige habitats in de directe omgeving ook waardevol zijn om een inschatting te maken van de soortenrijkdom in het bestemmingsplangebied. De directe omgeving wordt hierna aangeduid als het studiegebied. Verspreidingskaarten van relevante soorten³ zijn opgenomen in bijlage 1.

6.1 Vaatplanten

Het plangebied is grotendeels in gebruik als grasland en natuurterrein, afgewisseld met watervoerende sloten en watergangen. Tijdens het veldbezoek zijn geen strenger beschermde soorten aangetroffen, wat ook niet te verwachten was gezien het tijdstip van het veldbezoek in januari. Echter wijzen de geraadpleegde gegevens uit de NDFF ook niet op het voorkomen van bij de Wnb strenger beschermde plantensoorten in het plangebied. Het plangebied biedt echter geen geschikte groeiplaatsen voor beschermde soorten in het kader van de Wnb. De meeste beschermde soorten komen namelijk voor op meer basische groeiplaatsen op minerale grond die typerend is voor akkeronkruiden. Dergelijke groeiplaatsen zijn in deze polder, waar venige gronden met een lagere pH-waarde (zuurgraad) domineren, niet aanwezig. Een ruderaal soort als de brave hendrik (*Chenopodium bonus-henricus*) is hierop een uitzondering, maar van deze zeldzame plant (kenmerkend voor oude boerenerven met vee-latrines) zijn geen voorkomens in de provincie Noord-Holland bekend. Voorkomen van beschermde plantensoorten wordt zodoende niet aannemelijk geacht.

Er komen waarschijnlijk geen strenger beschermde vaatplanten voor in het plangebied.

6.2 Zoogdieren (incl. vleermuizen)

Geraadpleegde verspreidingsgegevens wijzen op het voorkomen van beschermde zoogdieren in het plangebied. In dit geval gaat het om boommarter (*Martes martes*), waterspitsmuis (*Neomys fodiens*), Noordse woelmuis (*Microtus oeconomus*) en wezel (*Mustela nivalis*). Daarnaast blijkt dat er meerdere soorten vleermuizen zijn waargenomen in het plangebied, namelijk gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), tweekleurige vleermuis (*Vespertilio murinus*), gewone grootvleermuis (*Plecotus auritus*), watervleermuis (*Myotis daubentonii*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), baardvleermuis (*Myotis mystacinus*) en meervleermuis (*Myotis dasycneme*, op grond van telmee.nl en expert judgement).

Het plangebied is vanwege de aanwezigheid van graslanden, bosjes, rietkragen, ruigtes en water geschikt voor alle genoemde zoogdiersoorten, dit geldt in het bijzonder voor de randzones van de polder en de omgeving van de Radioweg, waar natuurgebieden aanwezig zijn. Vleermuizen vinden hier een grote diversiteit aan foerageergebieden (bos, water, ruigte, grasland en rietland) en genoemde kleine zoogdieren vinden volop leefgebied in rietkragen en bosschages die plaatselijk veelvuldig aanwezig zijn in de Horstermeer. De waterspitsmuis zal zich vooral ophouden in veelvuldig aanwezige ruigtes en rietkragen langs sloten en watergangen. Deze situatie is vooral aanwezig in natuurgebieden, maar plaatselijk ook in het agrarisch gebied.

Het bosgebied langs de Radioweg kon vanwege de slechte toegankelijkheid niet goed beoordeeld worden op geschiktheid voor de boommarter, maar het is mogelijk dat een aantal bomen geschikte holtes heeft. Het voorkomen van de boommarter in dat bosgebied kan daarom niet uitgesloten

³ Bron: NDFF, reeks van 1-1-2012 t/m 12 januari 2017

worden. Hetzelfde geldt voor het bos langs de noordwestkant van de Horstermeer, aan de zijde van de Spiegelplas. Hier staan wat grotere en oudere wilgen en abelen. Voor de noordse woelmuis geldt dat er geen waarnemingen in het plangebied bekend zijn uit de NDFF. Volgens Van 't Veer en Hoogeboom (2012) komt de soort echter wel in het zuidoostelijk deel van het plangebied voor, aansluitend op de Oostelijke Vechtplassen.

Verder is ook de verspreide aanwezigheid van gebouwen in de directe nabijheid van bomengroepen, bosjes en water gunstig voor het voorkomen van gebouwbewonende vleermuissoorten zoals gewone dwergvleermuis, laatvlieger, tweekleurige vleermuis, ruige dwergvleermuis en wellicht ook de meervleermuis. Denk hierbij ook aan geïsoleerd gelegen gebouwen, zoals het NERA-gebouw. Hier zijn hoogst waarschijnlijk verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen aanwezig, die in de directe omgeving volop geschikt foerageergebied vinden. De Radioweg en diverse bosranden en houtsingels zullen waarschijnlijk als vliegroute fungeren. Daarnaast blijkt uit de geraadpleegde verspreidingsgegevens dat ook de lintbebouwing belangrijk is voor gebouwbewonende vleermuizen, in het bijzonder de gewone dwergvleermuis. Ze kunnen dit lint tevens als vliegroute gebruiken door het deels open polderland. De in een lijn gerangschikte losse waarnemingen (zie bijlage 1) van diverse vleermuissoorten wijst wellicht op een vliegroute.

Tot slot is de verspreide aanwezigheid van vervallen bomen of wat grotere bomen ook gunstig voor boombewonende soorten als de ruige dwergvleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis en de gewone grootoorvleermuis. De laatste verblijft overigens ook wel eens in schuren en zolders, welke mogelijk ook aanwezig zijn op verspreide boerenerven en langs de lintbebouwing van Horstermeer.

Er komen meerdere beschermde zoogdieren voor in het plangebied, zoals wezel, boommarter, noordse woelmuis en waterspitsmuis. Daarnaast komen er vaste verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden van meerdere streng beschermde vleermuissoorten voor, voornamelijk soorten van gebouwen maar in mindere mate ook boombewonende soorten.

6.3 Reptielen & amfibieën

Geraadpleegde gegevens uit de NDFF wijzen op het voorkomen van meerdere soorten beschermde amfibieën en reptielen in het plangebied. Voor wat betreft amfibieën gaat het om de rugstreeppad (*Bufo calamita*), heikikker (*Rana arvalis*) en voor wat betreft reptielen gaat het om de Ringslang (*Natrix natrix*).

Het veldbezoek wijst uit dat delen van het plangebied geschikt zijn voor zowel de rugstreeppad, heikikker als de ringslang. De rugstreeppad kan door vrijwel het gehele plangebied voorkomen in het open polderlandschap met talrijke ondiepe slootjes, die in de zomer als voortplantingswater kunnen dienen. Daarmee is het plangebied geen uitzondering op andere delen van het Groene Hart, waar rugstreeppadden weid verbreid voorkomen in met name die delen waar het waterrijke polderlandschap met smalle, ondiepe sloten het landschap kenmerkt. Omdat het landschap op veel plaatsen systematisch wordt beheerd, zijn er altijd wel ondiepe sloten (voortplanting) en stukjes met doorgraafbare grond (voor overwintering/landhabitat) aanwezig. Hierdoor kan de rugstreeppad vrijwel overal in het plangebied opduiken bij het bouwrijp maken van gronden of andere ontwikkelingen waarbij vegetatie wordt verwijderd of grond wordt vergraven of opgehoogd met zand.

Naast de rugstreeppad is de heikikker ook vrij algemeen verspreid door het Groene Hart. Geraadpleegde NDFF-gegevens wijzen niet op bekende voorkomens van deze soort in het plangebied. Echter omdat de soort in de omgeving in vergelijkbare habitats (poldersloten, elzenbossen, ondiepe plassen) voorkomt, is het niet uit te sluiten dat de soort ook in het plangebied

voorkomt, en dan vooral de delen waar bos, rietland en geïsoleerde, gebufferde poldersloten voorkomen. Het natuurgebied rond de Radioweg ligt dan het meest voor de hand als leefgebied voor de heikikker. Overige gebiedsdelen, veelal open en bemest, bieden vanwege het gebrek aan beschutting en het agrarische karakter van zowel bodem als water, feitelijk geen geschikt leefgebied, juist omdat de heikikker een soort is van zwak zure, relatief voedselarme gebieden.

De ringslang is op grond van NDFF-gegevens vooral in de randzones waargenomen, vanuit het aangrenzende, waterrijke natuurgebied van de Oostelijke Vechtplassen. Hier is volop water aanwezig, met daarnaast voldoende beschutting in de vorm van bosschages en rietkragen. Om te overwinteren hebben ze takkenbossen of holen van zoogdieren nodig. Deze zijn naar verwachting vooral in de omliggende waterrijke moerasgebieden te vinden, en slechts beperkt in de Horstermeerpolder zelf. Een uitzondering hierop is uiteraard het zuidoostelijke deel langs de Radioweg, waar een ruiger natuurgebied met sloten aanwezig is. Dit gebied voorziet in potentieel leefgebied voor de ringslang, omdat ook hier voldoende water, dekking en overwinteringsmogelijkheden aanwezig lijkt te zijn. De overige delen van de Horstermeer, die vooral een agrarische functie hebben, zullen naar verwachting minder geschikt zijn als leefgebied, zodat hier alleen zo nu en dan een los exemplaar verwacht kan worden.

Het kan met zekerheid bevestigd worden dat er beschermde amfibieën (rugstreeppad) en reptielen (ringslang) voorkomen in het plangebied. Daarnaast is het niet uitgesloten dat heikikker voorkomt in het zuidoostelijk deel van het plangebied.

6.4 Vissen

Geraadpleegde gegevens uit de NDFF wijzen niet op het voorkomen van beschermde vissoorten in het plangebied. Het veldbezoek wijst uit dat het plangebied in het algemeen goed geschikt is voor vissen vanwege de aanwezigheid van meerdere grotere polderwatergangen die zorgen voor ontwatering van de droogmakerij. Geraadpleegde verspreidingsgegevens wijzen op het voorkomen van de Kwabaal (*Lota lota*) in de omgeving van het plangebied, te weten de Ankeveense Plassen ten noorden van de Horstermeerpolder. De kwabaal is een soort van schone, heldere en zuurstofrijke wateren. De soort vaart wel bij een zekere dynamiek (peilfluctuatie, morfodynamiek), waarbij verstuwung uit den boze is omdat dit verhindert dat de soort zich verplaatst door zijn leefgebied. In de Horstermeerpolder is daarom geen geschikt leefgebied aanwezig, juist vanwege het strakke polderpeilregime en verstuwung van de polderwatergangen, die bovendien veelal troebel zijn. De kwabaal komt dan ook niet voor in het plangebied.

Figuur 6-1: Dergelijke polderwatergangen, zoals deze gestuwde waterloop aan het eind van de Radioweg, zijn ongeschikt voor de kwabaal. Aantakende poldersloten met kwel en verlanding zijn echter wel potentieel geschikt voor de grote modderkruiper.

Van andere beschermde soorten, zoals de grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*), zijn geen waarnemingen bekend in de wijde omtrek van de Horstermeerpolder. Op grond hiervan kan gesteld worden dat het plangebied buiten het thans bekende verspreidingsgebied van de soort ligt. Dat maakt het aannemelijk om het voorkomen van deze soort uit te sluiten. Bovendien komt de soort vooral voor in verlandende wateren die in het verleden onder rivierinvloed hebben gestaan. De meeste sloten in het plangebied worden dusdanig onderhouden dat gesteld kan worden dat er vrijwel geen geschikt leefgebied is voor de grote modderkruiper.

Het is uitgesloten dat er beschermde vissoorten voorkomen in het plangebied.

6.5 Broedvogels

Het bestemmingsplangebied biedt geschikt broedbiotoop aan een groot aantal vogelsoorten. Bomen, struwelen, ruigten en oeverzones en graslanden bieden nestgelegenheid aan bijvoorbeeld eksters, merels, koolmezen, winterkoningen, putters, rietgorzen, meerkoeten et cetera. Ook is het mogelijk dat vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten voorkomen in of in de omgeving van het plangebied. Hierbij gaat het in de eerste plaats om roofvogels zoals buizerd, sperwer en slechtvalk, maar ook de ijsvogel en koloniebroeders als huismus en zwarte kraai kunnen plaatselijk broeden. Bovendien ligt er op een perceel aan de middenweg een aantal zandhopen, waarvan bekend is dat deze door de oeverzwaluw (*Riparia riparia*) als broedgelegenheid worden gebruikt, zie figuur 6-2. Nesten van de oeverzwaluw zijn overigens niet jaarrond beschermd.

Figuur 6-2: Deze grondbopen, gezien vanaf de Radioweg in de richting van de Middenweg, zijn bekend broedterrein van de oeverzwaluw, een soort waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn.

Verder is bekend dat er in het plangebied in ieder geval twee ooievaars (*Ciconia ciconia*) broeden aan de oostkant van de bebouwde kom van Horstermeer. Ook deze nesten zijn jaarrond beschermd.

Roofvogels als buizerd (*Buteo buteo*), bosuil (*Strix aluco*), havik (*Accipiter gentilis*) en sperwer (*Accipiter nisus*) broeden in bossen, bosranden en bosschages en komen mogelijk in het plangebied voor op plaatsen met boomrijke erven en bos. Met name het natuurgebied in het zuidoostelijk deel van de polder is geschikt als broed- en jachtgebied, maar ook verspreid liggende boomrijke erven en houtsingels elders in de polder, zie figuur 6-3. Genoemde roofvogels hebben –met uitzondering van de bosuil- allemaal een nest dat jaarrond beschermd is, echter zijn er tijdens het veldbezoek geen duidelijke nestindicaties waargenomen. Het is echter aannemelijk dat met name het natuurgebied in het plangebied geschikte broedgelegenheden voorziet, evenals meerdere boomrijke erven in de omgeving van het bebouwingslint Horstermeer. Voorkomen van jaarrond beschermde nesten van roofvogels kunnen zodoende niet uitgesloten worden.

Typische weidevogels als Kievit (*Vanellus vanellus*) lijken beperkt als broedvogel voor te komen op grond van geraadpleegde verspreidingsgegevens. Mogelijk zit dit hem in het feit dat de polder op veel plaatsen niet bijzonder open is, waardoor er meer predatoren voorkomen, zoals vos, wezel, buizerd en havik. Het gebied is zodoende niet bijzonder aantrekkelijk als weidevogelgebied. Sterker nog: een groot deel van de polder is hierdoor feitelijk ongeschikt als broedgebied voor typische weidevogels. Overigens zijn er in de polder wel een aantal gebiedsdelen die wel vrij open zijn. Dit geldt met name voor het zuidwestelijk deel. Hier is het dan ook potentieel geschikt voor weidevogels als de Kievit. Daarmee is het aannemelijk dat het plangebied ook van enig belang is voor broedende weidevogels.

Figuur 6-3: Ook dergelijke boomrijke erven zijn geschikt voor broedvogels als buizerd, havik en sperwer, in dit geval aan de noordkant van de Horstermeerpolder.

Met name de lintbebouwing kan belangrijk zijn voor huismus (*Passer domesticus*) en gierzwaluw (*Apus apus*), waarvan er mogelijk meerdere nesten voorkomen, ondanks het feit dat geraadpleegde verspreidingsgegevens hier niet op wijzen. Het plangebied met een bebouwingslint in een agrarische omgeving, is potentieel goed geschikt voor huismus, omdat hier voldoende beschutting en geschikte foerageermogelijkheden zijn in omliggend agrarisch gebied. De huismus is dan ook een bekende soort van boerenerven, die ook zeker voorkomen in het plangebied. De gierzwaluw komt in de zomer praktisch overal voor waar geschikte nestmogelijkheden zijn en voldoende stapelvoedsel (kleine insecten) zijn. Zodoende is voorkomen van deze soort ook aannemelijk. Nesten van huismus en gierzwaluw zijn tevens jaarrond beschermd.

Het plangebied is geschikt voor een breder scala aan broedvogels, in het bijzonder soorten van waterrijke natuurgebieden, weidevogels, roofvogels en soorten van bebouwde omgeving. Meerdere soorten waarvan het nest jaarrond beschermd is komen voor in het bestemmingsplangebied.

6.6 Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden

De tijd van het jaar waarin het veldbezoek is uitgevoerd is ongeschikt voor het vaststellen van aanwezigheid van dagvlinders, libellen en overige insecten. Gegevens uit de NDFF wijzen op het voorkomen van de gestreepte waterroofkever (*Graphoderus bilineatus*) en de platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*). De gestreepte waterroofkever is aangetroffen in een natuurgebied net noordoostelijk van de Horstermeerpolder (NDFF, 2015) en heeft geen zeer duidelijke biotoopvoorkeur, maar het lijkt er wel op dat de soort veelal in vrij heldere, stilstaande en ondiepe wateren voorkomt waarin zich vrijwel geen kroos bevindt en waar landbouwinvloed minimaal is. Sloten en petgaten lijken favoriet. Voorkomen in het plangebied ligt niet voor de hand, omdat heldere en stilstaande wateren vooral in omliggende natuurgebieden aanwezig zijn en niet in deze deels agrarische polder met daarmee gepaard gaande negatieve invloeden op de waterkwaliteit. Vrijwel alle poldersloten zijn relatief troebel en bovendien intensief beheerd, wat ongunstig is voor de gestreepte waterroofkever.

Figuur 6-4: veel poldersloten en watergangen zijn troebel en bruingekeurd door intensief beheer en veronderstelde aanwezigheid van ijzerrijke kwel. Daarmee is voorkomen van platte schijfhoren en gestreepte waterroofkever onwaarschijnlijk.

De platte schijfhoren is een soort van heldere en schone, stilstaande wateren met draadalgen en bijvoorbeeld ook krabbenscheer (*Stratiotes aloides*). Dergelijke wateren zijn naar verwachting vooral aanwezig in de moerasgebieden van de Oostelijke Vechtplassen in de directe omgeving van het plangebied. De poldersloten zijn veelal troebel en gevoed met ijzerrijke kwel en bovendien intensief beheerd, zodat voorkomen van deze soort eveneens niet aannemelijk is.

Opmerkelijk is de vermelding van het voorkomen van de zeggekorfslak in de moeraslanden rond de Radioweg (PAS-gebiedsanalyse Oostelijke vechtplassen, Ministerie van EZ 2015). Deze soort is niet direct beschermd krachtens de Wnb, maar wel vermeldenswaardig omdat het een instandhoudingsdoel is voor Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen, uitvoeriger beschreven in het volgende hoofdstuk.

Het plangebied is waarschijnlijk niet van belang voor krachtens de Wnb beschermde ongewervelden.

6.7 Overzicht beschermde soorten

Tabel 6.1 laat een overzicht zien van alle mogelijk aanwezige strenger beschermde soorten in het kader van de Wnb.

Tabel 6-1: Overzicht mogelijk aanwezige beschermde soorten in het plangebied

Soortgroep	Artikel 3.1/3.5 (zware bescherming Wnb)	Artikel 3.10 (lichtere bescherming Wnb)
Vaatplanten	Nvt.	Nvt.
Zoogdieren	Ja ; Noordse woelmuis, rosse vleermuis, gewone dwergvleermuis, laatvlieger, watervleermuis, meervleermuis en gewone grootoorvleermuis.	Ja ; waterspitsmuis, boommarter en wezel
Reptielen	Nvt.	Ja ; ringslang
Amfibieën	Ja : rugstreeppad, heikikker	Nvt.
Vissen	Nee	Nvt.
Broedvogels	Ja , diverse soorten zoals ekster, koolmees, merel, rietgors, kievit, oeverwaluw; Jaarrond beschermde nesten: o.a. ooievaar, buizerd, sperwer, huismus	Nvt.
Ongewervelden	Nvt.	Nvt.

7 Beschrijving beschermde gebieden

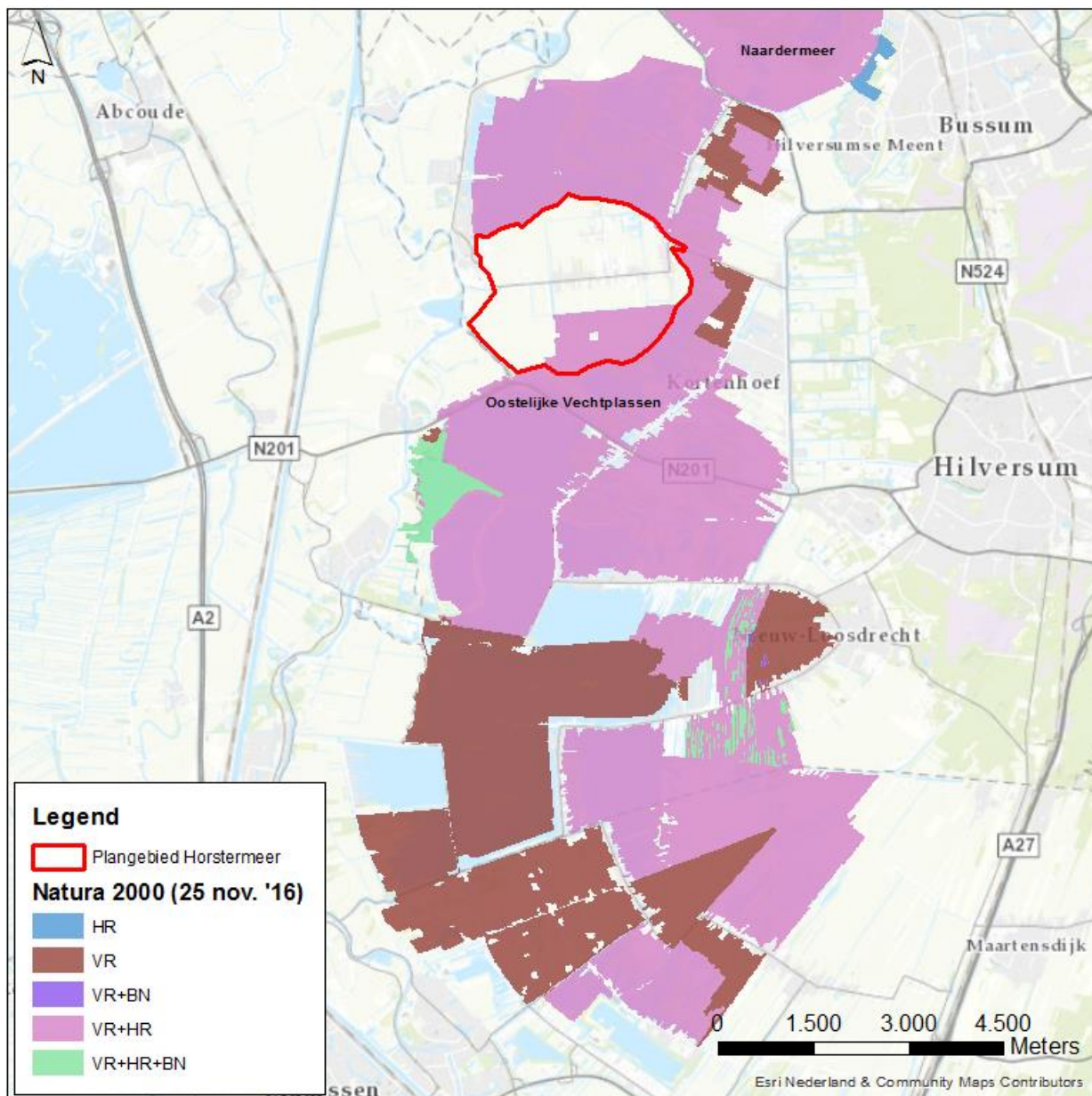
7.1 Natura 2000

7.1.1 Gebiedsbeschrijving

Het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen is op 4 juni 2013 aangewezen. Het gebied ligt zowel in Noord-Holland als in Utrecht en heeft een oppervlakte van 6.988 ha (Ministerie van EZ, 2016). Het zuidoostelijke deel van de Horstermeer (rondom de Radioweg) maakt deel uit van dit Natura 2000-gebied. De Natura 2000-gebiedsdelen in de Horstermeer zijn zowel Habitat- als Vogelrichtlijngebied (zie figuur 7-1). Rondom de Horstermeer liggen gebieden die zowel Habitat- en Vogelrichtlijngebied zijn.

Het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen bestaat uit een reeks laagveengebieden tussen de Vecht en de oostrand van Utrechtse heuvelrug. Het gebied is een onder invloed van vervening ontstaan landschap van open water, moerassen met verlandingsstadia en vochtige graslanden. De veenvorming in het oostelijk deel van het gebied ontstond onder invloed van kwel van de hogere zandgronden van het Gooi en de Utrechtse Heuvelrug, in het westelijk deel was dat vooral onder invloed van de rivier de Vecht. De plassen die ontstonden op plaatsen waar het veen volledig werd afgegraven, zijn grotendeels behouden gebleven. Sommige plassen zijn vervolgens aanzienlijk verdiept door zandwinning. De combinatie van rivierinvloeden en invloed van het grondwater uit de heuvelrug heeft een rijke schakering van typen van moeras en moerasvegetaties doen ontstaan. In het gebied zijn twee gradiënten te onderscheiden: van noord naar zuid loopt een gradiënt van meer gesloten gebied (bos) naar meer open landschap (grasland, trilveen en rietland), terwijl van west naar oost een gradiënt is te zien van toenemende kwel (in sloten, petgaten en onder trilvenen aan de voet van de heuvelrug). Het gebied bestaat uit open water met waterplanten, jonge verlandingsstadia, trilvenen, veenmosrietlanden, vochtige graslanden, waaronder blauwgraslanden, wilgenstruwelen en broekbos. Door verlanding en successie is de oppervlakte jonge verlandingsstadia sterk afgenomen. De Oostelijke Vechtplassen vormen belangrijk broedgebied voor broedvogels van rietmoerassen (roerdomp, purperreiger) en daarnaast voor broedvogels van moerassen met veel waterriet en lange oeverlijnen (woudaapje, grote karekiet). Ook is het gebied van belang als broedgebied voor enkele andere moeras- en watervogels (porseleinhoen, zwarte stern en ijsvogel).

De aanmelding van Oostelijke Vechtplassen als Natura 2000-gebied is gebaseerd op het voorkomen van kwalificerende habitattypen en soorten van de Habitatrichtlijn (HR) en de Vogelrichtlijn (VR). In tabel 7-1 staan de instandhoudingsdoelstellingen voor de habitattypen, habitatrichtlijnsoorten, broedvogels en niet-broedvogels, die tot de aanwijzing als Natura 2000-gebied hebben geleid.

Figuur 7-1: Ligging van het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen ten opzichte van het plangebied. In het uiterste noorden ligt ook nog het Vogel- en Habitatrichtlijngebied Naardermeer, maar dit gebied grenst niet aan het plangebied.

Tabel 7-1: Instandhoudingsdoelstellingen kwalificerende natuurwaarden Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen (Ministerie van EZ, 2016)

		Oppervlakte	Kwaliteit	Populatie	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
<i>Habitattypen</i>						
H3140	Kranswierwateren	>	>			
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	>	>			
H4010B	Vochtige heiden (laagveengebied)	=	=			
H6410	Blauwgraslanden	=	>			
H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	>	>			
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	>	>			
H7210	*Galigaanmoerassen	>	>			
H91D0	*Hoogveenbossen	=	=			
<i>Habitatsoorten</i>						
H1016	Zeggekorfslak	=	=	=		
H1042	Gevlekte witsnuitlibel	>	>	>		
H1082	Gestreepte waterroofkever	>	>	>		
H1134	Bittervoorn	=	=	=		
H1149	Kleine modderkruiper	=	=	=		
H1163	Rivierdonderpad	=	=	=		
H1318	Meervleermuis	=	=	=		
H1340	*Noordse woelmuis	>	>	>		
H1903	Groenknolorchis	=	=	=		
H4056	Platte schijfhoren	=	=	=		
<i>Broedvogels</i>						
A021	Roerdomp	>	>			5
A022	Woudaapje	>	>			10
A029	Purperreiger	=	=			50
A119	Porseleinhoen	=	=			8
A197	Zwarte Stern	>	>			110
A229	IJsvogel	=	=			10
A292	Snor	=	=			150
A295	Rietzanger	=	=			880
A298	Grote karekiet	=	=			50
<i>Niet-broedvogels</i>						

		Oppervlakte	Kwaliteit	Populatie	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
A017	Aalscholver	=	=		behoud	
A041	Kolgans	=	=		920	
A043	Grauwe Gans	=	=		1200	
A050	Smient	=	=		2800	
A051	Krakeend	=	=		40	
A056	Slobeend	=	=		80	
A059	Tafeleend	=	=		120	
A068	Nonnetje	=	=		20	

Legenda

W	Kernopgave met wateropgave
%	Sense of urgency: beheeropgave
%	Sense of urgency opgave m.b.t. watercondities
=	Behoudsdoelstelling
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling

7.1.2 Voorkomen kwalificerende waarden in het bestemmingsplangebied Horstermeer

Habitattypen en leefgebieden

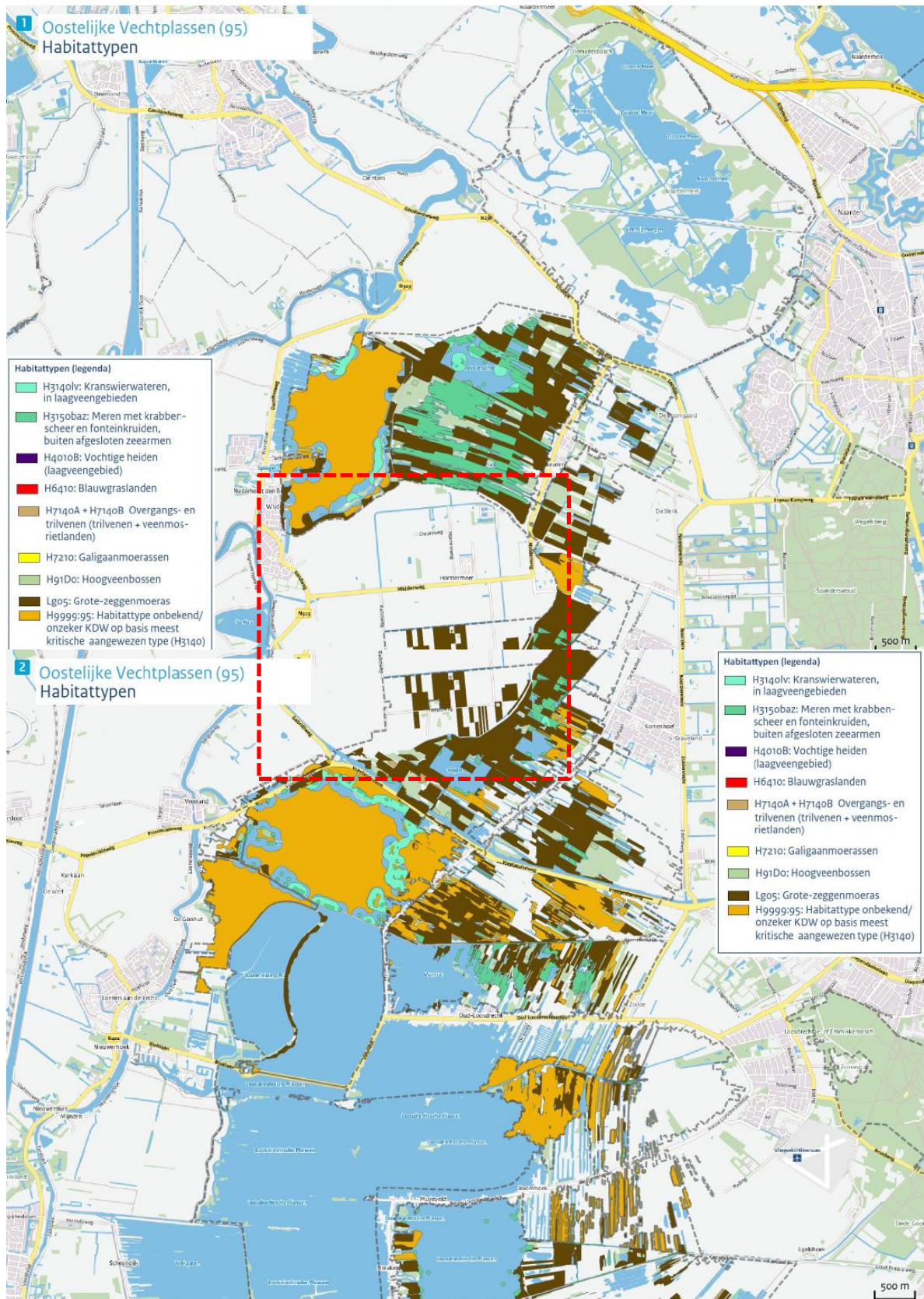
Habitattypen waarvoor een instandhoudingsdoelstelling is geformuleerd voor de Oostelijke Vechtplassen komen niet in de Horstermeerpolder voor. Enkele habitattypen komen wel in de directe nabijheid voor, bijvoorbeeld langs de Wijde Blik, in Het Hol en de Kortenhoefse en Ankeveense plassen. In figuur 5.2 staat aangegeven waar deze habitattypen voorkomen. Vooral het habitatype Meren met krabbenscheer (H3150) komt in de nabijheid van de Horstermeer voor, direct ten noorden (Ankeveense Plassen) en ten zuidoosten (Kortenhoefse Plassen).

In tegenstelling tot voornoemde habitattypen komt in het plangebied (binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied) wel het leefgebied Lg05 Grote zeggenmoeras voor (zie figuur 7-2). Dit is het voornaamste habitat voor de zeggekorfslak. Volgens de PAS-herstelstrategie Oostelijke Vechtplassen (Ministerie van EZ, 2015) komt de soort ook voor in het natuurgebied langs de Radioweg, waar genoemd leefgebied met grote zeggenmoerassen aanwezig is.

Veel habitattypen die voorkomen in het Natura 2000-gebied zijn gevoelig voor stikstofdepositie; vooral Veenmosrietlanden (H7140B), Galigaanmoerassen (H7210) en Kranswierwateren (H3140) hebben een lage zogenaamde Kritische Depositiewaarde (KDW) voor stikstof. Een teveel aan stikstof kan leiden tot vermessing en (versnelde) verzuring van vegetaties, waardoor de soortensamenstelling en structuur verandert. Dit betekent in veel gevallen een achteruitgang in kwaliteit en oppervlakte van het betreffende habitatype.

Habitatrichtlijnsoorten

Een viertal habitatrichtlijnsoorten komt in de regio rondom de Horstermeerpolder voor, te weten zeggekorfslak (o.a. het moerasgebied langs de Radioweg) platte schijfhoren (oostelijk van Ankeveen en Het Hol), gevlekte witsnuitlibel (Het Hol) en groenknolorchis (bij Ankeveen, Het Hol en Vuntus). De zeggekorfslak is een bewoner van moerassen en bossen met grote zeggen, zoals moeraszegge en oeverzegge. Platte schijfhoren komt voor in mesotrofe tot matig eutrofe wateren met veel ondergedoken watervegetatie en lijkt daarbij een voorkeur te hebben voor venige bodems, hoewel dat nog niet goed duidelijk is. Gevlekte witsnuitlibel en groenknolorchis zijn veel kritischer wat betreft biotoopeisen; de libelle komt voor in verlandende laagveenmoerassen en in gebufferde vennen op de hogere zandgronden. Groenknolorchis komt voor in basenrijke trilvenen en vochtige (primaire) duinvalleien. Binnen de polder zelf komen behoudens de zeggekorfslak geen andere Habitatrichtlijnsoorten uit het Aanwijzingsbesluit voor de Oostelijke Vechtplassen voor.

Figuur 7-2: Habitattypenkaart Oostelijke Vechtplassen van het noordelijke en het centrale gebiedsdeel (Herstelstrategie Oostelijke Vechtplassen, 17 november 2015, Ministerie van EZ).

Vogelrichtlijn: broedvogels

Volgens Van 't Veer & Hoogeboom (2012) zijn enkele broedvogelsoorten, waarvoor de Oostelijke Vechtplassen als Natura 2000-gebied zijn aangewezen, bestendig in de Horstermeer aanwezig: rietzanger, snor en ijsvogel. Deze soorten hebben broedgebied in het zuidoostelijk deel van de Horstermeerpolder (rondom de Radioweg).

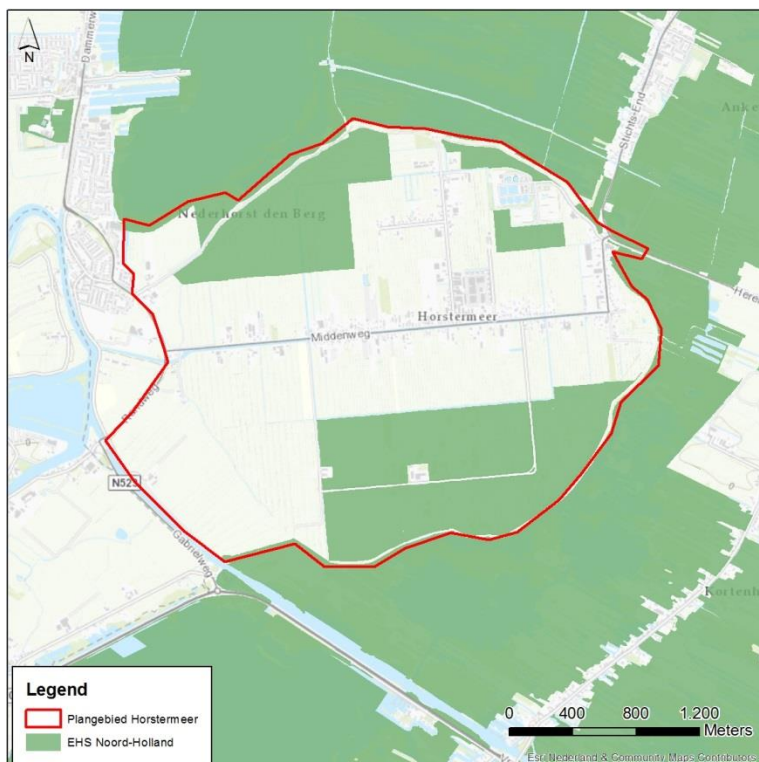
Broedvogels die in de nabijheid voorkomen zijn purperreiger (oostelijk van Ankeveen), porseleinhoen (Het Hol) en zwarte stern (Spiegelplas). In de moeraslanden rondom de Radioweg zouden in de nabije toekomst de grote karekiet en porseleinhoen tot broeden kunnen komen.

Vogelrichtlijn: niet-broedvogels

Een aantal soorten maakt voornamelijk van het open water gebruik om te jagen op vis (aalscholver, nonnetje, tafeleend). Dergelijke grote wateren zijn niet in de Horstermeer aanwezig; deze visjagers foerageren in de grotere plassen. Een andere soortgroep bestaat uit herbivoren, die op het water en/of het land foerageren (grauwe gans, kolgans, krakeend, slobend, smient). Deze biotopen zijn in de Horstermeer volop aanwezig en daarmee is de Horstermeerpolder van belang als foerageer- en rustgebied voor de genoemde eendachtigen.

7.2 Ecologische Hoofdstructuur (Natuurnetwerk Nederland)

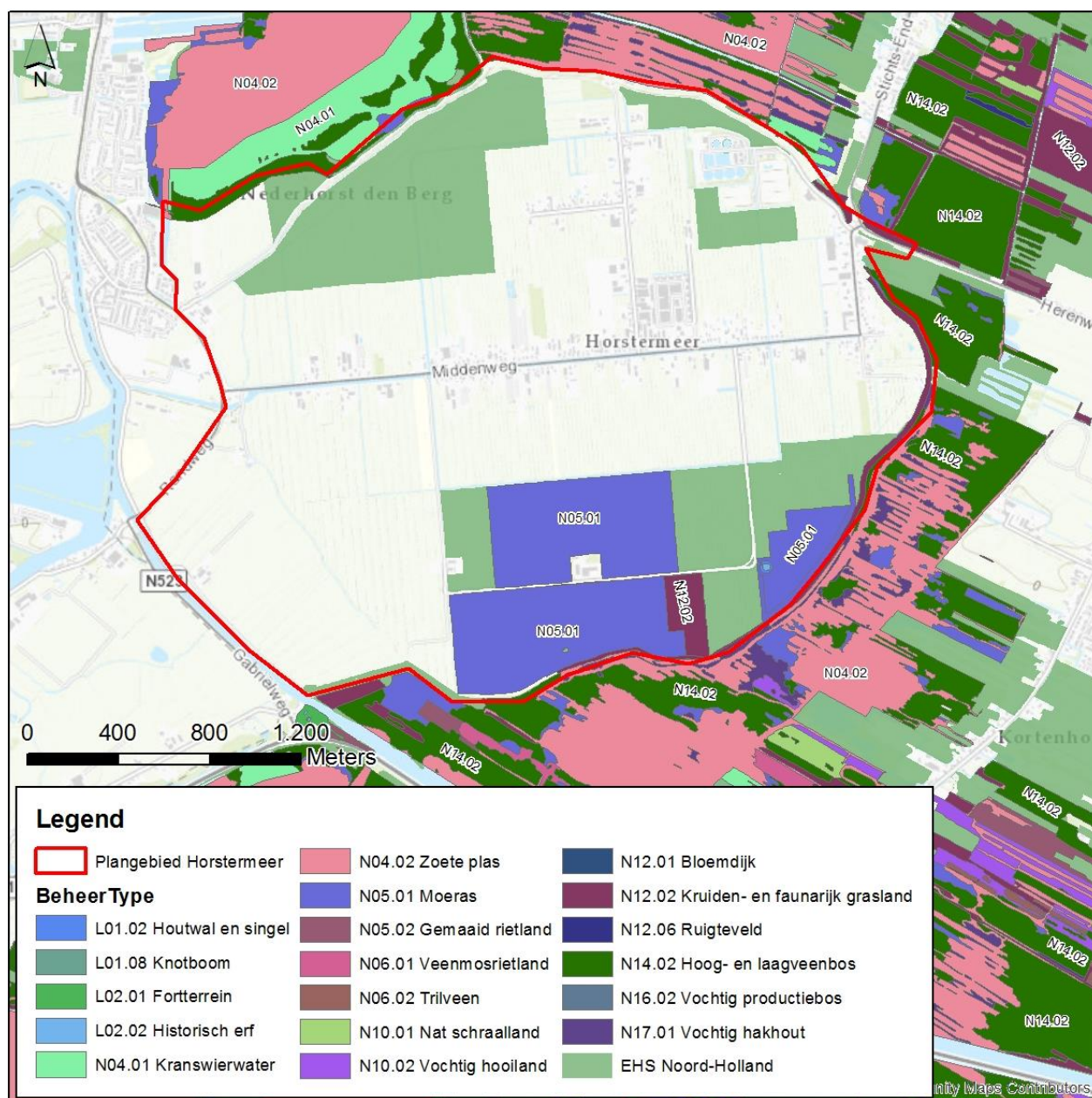
Een belangrijk deel van het bestemmingsplangebied maakt deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur (zie figuur 7-3).

Figuur 7-3: Ligging van de Horstermeerpolder binnen het EHS-gebied in de regio. Bron: Provincie Noord-Holland.

7.2.1 Aanwezige natuurwaarden

Aan een deel van de als EHS begrensde percelen zijn beheertypen gekoppeld (Figuur 7-4). Aan de percelen in het noorden en westen zijn voornamelijk geen natuur- en landschapsdoelen gekoppeld. Delen van de oostelijke boezemkade zijn als kruiden- en faunairijk grasland bestempeld. Meerdere percelen rondom de Radioweg zijn bestempeld als moeras en kruiden- en faunairijk grasland. Vooral het gebied rond de Radioweg heeft een relatief hoge natuurwaarde, door de aanwezigheid van rietlanden, verspreide kleine bosschages, open wateren, rust en duisternis. Soorten als ree, zeggekorfslak, bruine kiekendief en rugstreepdief komen voor in dit natuurgebied (zie ook hoofdstuk 6).

Figuur 7-4: Beheertypen die zijn gekoppeld aan de EHS-percelen in de Horstermeerpolder en vlak daarbuiten. Bron: Natuurbeheerplan 2017, provincie Noord-Holland.

8 Conclusies

- Er komen mogelijk meerdere beschermde soorten voor in het plangebied zonder algemene vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen, onder meer diverse vleermuissoorten, broedvogels, rugstreeppad, ringslang, waterspitsmuis, Noordse woelmuis, heikikker en wezel;
- Daarnaast komt de zeggekorfslak voor. Voor deze soort is een instandhoudingsdoel voor Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen geformuleerd. De aanwezige moerassen met grote zeggen zijn geschikt leefgebied voor deze soort;
- Gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn maken deel uit van het plangebied. Het natuurgebied rond de Radioweg is onderdeel van Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen, wat direct grenst aan zowel de zuid-, de oost- als de noordzijde van het bestemmingsplangebied;
- Het plangebied kent meerdere gebieden die deel uit maken van de EHS, het gaat hierbij om het natuurgebied rond de Radioweg, de oostelijke boezemkade, het weidegebied in het noordwesten en het gebied rond de waterzuivering in het noordoosten;
- Bij ontwikkelingen ten aanzien van gebouwen is het raadzaam om te bepalen of er aanvullend onderzoek naar aanwezigheid van vleermuizen en jaarrond beschermde nesten van gebouwbroedende vogels als huismus en gierwaluw noodzakelijk is, om overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb en de Vogel- en Habitatrichtlijn te voorkomen.
- Voor ruimtelijke ontwikkelingen in bestaand open polderlandschap is het raadzaam om op voorhand rekening te houden met mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten, leefgebieden van Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten en EHS;
- In alle gevallen geldt bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen ecologisch advies op maat nodig is, gelet op het relatief grote aantal (mogelijk) voorkomende beschermde soorten. Een ecooloog van de gemeente dan wel een ecooloog van het netwerk Groene Bureaus kan hierin voorzien.

Geraadpleegde bronnen & literatuur

- Ecoscan bestemmingsplan Horstermeer, Royal HaskoningDHV, 20 september 2013;
- Ontwerp-bestemmingsplan Horstermeer, gemeente Wijdmeren, versie 24 maart 2016;
- PAS-Gebiedsanalyse 95 Oostelijke Vechtplassen, Ministerie van Economische Zaken, 17 november 2015;
- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), reeks van 1-1-2012 t/m 12-1-2017, geraadpleegd op 12 januari 2017;
- De gestreepte waterroofkever *Graphoderus bilineatus* in Nederland: een eerste inhaalslag, Jan G.M. Cuppen & Bram Koese, november 2005;
- <http://www.anemoon.org/flora-en-fauna/soorteninformatie/soorten/id/826/platte%20schijfhoren>;
- Begrenzing EHS provincie Noord-Holland, besluit van 3 februari 2014, Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland;
- Natuurbeheerplan provincie Noord-Holland 2017, besluit 27 september 2016, provincie Noord-Holland;
- Besluit verordening Wet natuurbescherming, provinciaal blad, nr. 6151, gepubliceerd op 17 november 2016;
- GIS-laag Natura 2000 (landelijk), Ministerie van EL&I - GIS Competence Center, 25 november 2016;
- www.telmee.nl, Nationale Databank Flora en Fauna, geraadpleegd in januari 2017.
- Vleermuisprotocol 2013, Zoogdiervereniging, 27 maart 2013.

A1 Verspreidingskaart (NDFF, 12 januari 2017)

